

отъ самаго него, излѣзе изъ печатъ, слѣдъ което покойниятъ се залови съ прѣписванието и подпълванието тукъ тамъ на втората имъ часть. Ако помнишъ добрѣ въ началото на 1891 г. той прѣдстави въ Министерството на Просвѣщението половинъ отъ материалътъ прѣписанъ за да иска съдѣйствие за отпечатване на втората часть. Тоя ржкописъ лежа дѣлго време въ министерството и когато се подири, узна се че билъ изгубенъ. Дѣлго време още се минжъ съ безполезно дирение доколко най послѣ покойниятъ се принуди (1892—93 г.), при всичкитъ си слаби сили, да прѣдприеме изново да прѣшише изгубенитъ пословици отъ оригиналътъ който за щастие беше запазенъ, а съ тая работа той загуби повече отъ година време. Той беше така огорченъ отъ това послѣднѣе нещастие съ пословиците му, щото не помисли да отиде вторий пътъ въ Министерството, а отъ есенята на 1893 г., силитъ му взеха осъзателно да отпадатъ, тѣй що печетанието отъ него на втората часть беше нѣвъзможно. При всичко това той не прѣставаше да се занимава съ тѣхъ до когато перото можеше изъ подъ ржката му да извива наредени букви, т. е. нѣщо нѣколко мѣсца прѣди да изгасне, но тая негова работа беше повече да се залъгва отъ колкото да работи. И тѣй съ пословиците покойниятъ почина спасителството си и съ тѣхъ го приключи. Историята на събиранитето имъ е почти история на неговия животъ и до една степень на неговата общественна и литературна дѣятелностъ, — животъ пъленъ съ събития и приключения, дѣятелностъ широка, възвишена, благородна, която е имала своеето неоспоримо влияние върху епохата на нашето възражение, която не е била безъ влияние и значение даже въ епохата слѣдъ нашето освобождение.

Прѣди да сключи тази почти пословична история на пословиците на покойниятъ, дѣлжностъ ми се налага да поеснѫ че той лично е написалъ само оная нейна часть, обнародвана въ първий волюмъ, издаденъ прѣзъ 1889 г. Слѣдъ вторий апоплексически ударъ, като се залови да ги печата, той въ начало нѣмаше време да я доискара, а по послѣ не беше въ състояние. За да не остане на половинъ, недоискарана, и доколко позволяваха силитъ на покойниятъ, щомъ го виждахъ по добрѣ, по спокоенъ и по разположенъ, което беше рѣдко, отивахъ при него да ми диктува продълженето ѝ, като се стараяхъ отъ своя страна до колкото бѣше възможно да прѣдамъ